

Отражение на новата стратегия на НАТО на отношенията НАТО – Русия

о.р. ген.м-р д-р Стефан Димитров

1. КРАТКА ИСТОРИЯ

А/ Затопляне на отношенията след края на студената война, постигнати с договори – ДОВСЕ, Хелзински процес; други...

- Процеси – реално разоръжаване, прилагане на МУД; контрол на въоръженията с инспекции; разпад на СССР; разширяване на НАТО, с обхват бивши държави от Варшавския договор и бившия СССР;

Б/ „конфликтни“ ситуации :

Първо охлаждане на отношенията :

- Войната в бивша Югославия ; операцията на НАТО в Косово и бомбардировките по Сърбия, предшествано от втората война в Чечения ;

Второ охлаждане :

- Войната в Грузия -2008 г, предшествана от речта на Вл. Путин на Мюнхенската среща -2008г.и срещата на върха на НАТО в Букурещ и речта на Вл.Путин- 2008 г.

2. СЪЩЕСТВЕНИ МОМЕНТИ В НСК НАТО

- „ НАТО, като организация, не представлява заплаха за Русия и иска да излезе на нивото на стратегическо партньорство”. Искане да установим реално стратегическо партньорство и ще действат съответно, очаквайки взаимност от Русия”.

- „Въпреки разногласията по отделни въпроси , *НАТО е убедено , че сигурността на НАТО и Русия са тясно преплетени* , че силното и конструктивното партньорство, базиращо се на взаимното доверие , прозрачността и предсказуемостта може да служат най-добре на нашата сигурност. „

- „Това сътрудничество ще играе стратегическа роля, защото ще способства за създаване на общо пространство за мир, стабилност и сигурност”.

- „*Отношенията Русия –НАТО са основани на целите, принципите и задълженията в Основополагащия акт НАТО-Русия и „Римската декларация”* , особено подчертавайки въпросите за „уважение на демократичните принципи, независимостта, суверинитета и териториалната цялост на всички държави от Евроатлантическия регион;

- *Киберсигурността и Енергийната сигурност*- приоритетни задачи.

3. СЪЩЕСТВЕНИ МОМЕНТИ В СТРАТЕГИЯТА ЗА НАЦИОНАЛНА БЕЗОПАСНОСТ НА РУСИЯ

За защита на своите национални интереси РФ , спазвайки международното право, ще провежда рационална и прагматична политика , изключваща губеща конфронтация , в т.ч и нова надпревара във въоръжаването.

- **На дългосрочните национални интереси на РФ отговаря** формирането в евроатлантика открита система за сигурност на точна договорно-правна основа .
- **Определящ фактор в отношенията с НАТО остава** неприемливостта на РФ плановете за придвижване на военната инфраструктура на Алианса към нейните

граница (чл.17), както и стремежа за възлагане на глобални функции на силовия потенциал на НАТО, реализирани в нарушение на международното право. **Русия е готова за развитие на отношенията с Организацията на НАТО на основата на равноправие и в интересите на укрепване на всеобщата безопасност в Евро-Атлантическия регион, дълбочината и съдържанието на което ще се определят от готовността на алианса да отчита законните интереси на Русия, при осъществяването на военно-политическото планиране, уважението на нормите на международното право....**

- **Развързване на войскови контингенти на НАТО на територията на държавите граничащи с РФ и в прилежащите акватории;**
- **РФ е готова за развитие на отношенията си с НАТО на основата на равноправието и в интерес на укрепване на всеобщата сигурност в Евро-атлантическия регион, дълбочината и съдържанието на който ще се определят от готовността на Алианса да зачита законните интереси на РФ, при осъществяване на военно-политическото планиране, уважение нормите на международното право, а също така по-нататъшна трансформация и търсене на нови задачи функции в хуманитарно направление.**
- **Негативно въздействие на състоянието на военната безопасност на РФ и нейните съюзници се задълбочава от оттегляне от международните договорености в областта на ограниченията и съкращенията на въоръженията (ДОВСЕ), а също така действия насочени към нарушаване устойчивостта на системата на държавното и военното управление, предупрежденията за ракетно нападение, контрола на космическото пространство, функционирането на стратегическите ядрени сили ....**
- В условията на конкурентната борба за ресурси, не са изключени решения на възникващите проблеми с използването на военна сила;

4. ОБЩИ ИНТЕРЕСИ НА НАТО И РУСИЯ

- **Подписването на Договора СНВ-3 за ограничаване на стратегическите нападателни ядрени оръжия между САЩ и РФ (проблем – ратификацията в момента в САЩ са отделни конгресмени от републиканската партия);**
- **Мисията в Афганистан;**
- **Защита от терористични заплахи;**
- **Общи действия срещу наркоразпространението;**
- **Защита на териториите от ракетно- ядрени заплахи, от нерегламентираното разпространение на ЯО;**

5. РАЗМИНАВАНЕ НА ИНТЕРЕСИТЕ

- **По отношение на разширяването на НАТО на изток (Грузия и др. държави);**
- **По отношение на принципите и начина на изграждане на сигурността:**
  - + принципите на изграждане (НАТО и ЕС –надграждане на съществуващата система, партньорство и тясно сътрудничество; РФ – изграждане на нова система);
  - + изграждането на ПРО (**Возможността за поддържане на глобална и регионална стабилност существенно ще се намали при разполагане в Европа на елементи от глобалната система ПРО на САЩ**);
  - + базите на НАТО в прилежащи на РФ страни и тези на РФ в Ю.Кавказ; РФ не е

съгласна с придвижване на военната инфраструктура на НАТО (т.17 от СНБ РФ и т.8 ВД РФ) към границите на РФ ;

- **Признаването** на Косово, Абхазия и Южна Осетия като държави;
- **Енергийната сигурност** (диверсификацията- РФ чрез различни трасета, нейна собственост; НАТО и ЕС – чрез различни достъпници / несъгласие на РФ с Третия енергиен пакет на ЕС , осигуряващ либерализация на пазара на газ);

6. ТЕНДЕНЦИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОТНОШЕНИЯТА НАТО-РУСИЯ

А / ОПТИМИСТИЧЕН ВАРИАНТ

Разширяване на зоната на общите интереси, чрез :

- Изграждането на ПРО на НАТО , съвместно с РФ;
- Съвместни мерки за разрешаване на замразените конфликти;
- В областта на енергийната сигурност (приемане от РФ на Трети енергиен пакет или съвместна разработка на нова договореност, изграждане на нови трасета);
- Изработване на съвместен документ и предприемане на действия за сигурността в киберпространството;
- Разширяване на обхвата на договореностите за ползване на космическото пространство;
- В по-далечно бъдеще – членство на РФ в НАТО;
- Изменение в мисленето сред политическия елит на НАТО и РФ , с разчистване на идеологеми от студената война и опитие за „надлъгване“;

Б/ ПЕСИМИСТИЧЕН ВАРИАНТ

В резултат евентуално на невъзможност за преодоляване на мисленето от времето на Студената война у някои западни политици и експерти, както и преодоляване на същото мислене и имперските амбиции у някои руски политици и държавници. Прощаване с понятията „супердържава“ и „заклет враг“; намаляване на прилагането на двойните стандарти в политиката и „некоректните задкулисни игри“. **Освен това :**

Б1 / Действия от страна на РФ , като :

- **Стремежа за монопол на енергийните доставки** за Евросъюза и страните от новите демокрации , с което да се влияе на техните икономики и политики.(Северен и Южен Поток); съпротива срещу проекти за пренос на газ и петрол от Каспийския регион, в обход на РФ;
- Опити за създаване на международен „Газов картел“ под свое „подчинение“;
- **Поддържане на напрежение в отношенията със САЩ и НАТО** и пренасянето му в други региони на света , увеличаавне на търсенето на оръжие с цел увеличаване продажбите на руско оръжие;
- **Създаване на нови военни бази в близките (Абхазия, Ю.Осетия), други държави (членки на ОКБ) и далечни страни (Сирия, Либия, др).**
- **Стремеж за противоборство на САЩ и ЕС чрез трети страни и организации (Иран, Сев.Корея , Венецуела и др.);**
- **Несъобразяване с международните правни договорености и поставяне „пред свършен факт“ за някои свои действия (Абхазия, Ю.Осетия);**
- **Нежелание за решаване на спорните въпроси и протакането им до „забравяне“ или „принудително признаване“ с течение на времето (Курилските острови и**

мирния договор с Япония, Абхазия и Ю.Осетия, Приднестровска република и Нагорни Карабах);

- **Военни провокации в духа на студената война** /влизане на самолети във въздушното пространство на прибалтийските държави, прелитане над американски бойни кораби, разполатането на далекобойни оръжия в отделни райони /(Калининград, Ю.Осетия и др.) и т.н.
- Избягване, за сега, разговори и **преговори за сигурността в киберпространството;**
- **Излизане с предложения по ПРО**, които да провалят постигнатите договорености –предлагане такъв модел за ПРО, който фактически обслужва само собствените интереси.

Б2 / Действия на НАТО, като :

- **Нератифициране СНВ-3** от сената на САЩ на договора;
- **Едностранен подход от НАТО, при изграждане на ПРО;**
- **Едностранни действия (дори без консултации с РФ) при решаване на конфликти в различни точки на света и особено в близост до границите на РФ ;**
- **Продължаване на политиката на едностранни решения от САЩ (войната в Ирак);**
- **Други (блокиране встъпването на РФ в СТО, и т.н.);**

Б3/ Механизми за преодоляване :

„За преодоляване на кризата в отношенията с РФ е необходимо преминаването от политическия пропаганден отенък към културно-цивилизационния диалог”.

- **Усъвършенстване на международното законодателство ;**
- **Провеждане на резултатни преговори за урегулиране на различията в подходите към общата сигурност, както и за решаване на конфликтите по света ;**
- **Намиране на пресечната точка на интересите им в тези и други области;**
- **Други .....**

7. БЪДЕЩЕ

То ще покаже кой от двата варианта ще се наожи в отношенията между РФ и НАТО и дали прагматизма и разумът ще надделеят .